

คาเฟ่: พื้นที่แห่งอำนาจตะวันตก “Café: A Space of Western Hegemony”

ปภาพร งานสถิล¹ และ รัชনীกร แซ่หวัง²

Paphaporn Ngansathil¹ and Ratchaneekorn Sae-Wang²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคาเฟ่ในฐานะวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture) ที่ถูกผลิตซ้ำรสนิยมและคุณค่าแบบตะวันตกที่แฝงฝังอยู่ในคาเฟ่ โดยใช้คาเฟ่ Such A Small World เป็นกรณีศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดวัฒนธรรมและอำนาจนำ (hegemony) เพื่อทำความเข้าใจคาเฟ่ในฐานะพื้นที่แสดงออกถึงสถานะทางสังคมงานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตองค์ประกอบทางกายภาพในคาเฟ่

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางกายภาพของคาเฟ่ ได้แก่ 1) การออกแบบเป็นแบบวินเทจ ผสมเรโทร ใช้สีธรรมชาติ และของตกแต่งแสดงภาพลักษณ์ที่ดูเก่า ภายใต้แผนผังแบบเปิด (open plan) 2) การใช้ภาษาอังกฤษในชื่อร้าน เมนูอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงการเปิดเพลงสากล 3) รายการอาหารและเครื่องดื่มส่วนใหญ่เป็นอาหารตะวันตก 4) กิจกรรมภายในคาเฟ่ เน้นรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์แบบกลุ่ม และมีค่าใช้จ่ายบริการตั้งแต่ 400 ถึง 1,000 บาทต่อชั่วโมง 5) บรรยากาศของคาเฟ่ คือ บรรยากาศช่วงกลางวัน เป็นพื้นที่สาธารณะกึ่งส่วนตัว และบรรยากาศช่วงค่ำ เป็นพื้นที่เพื่อนำมารวมตัวสังสรรค์

องค์ประกอบเหล่านี้ แสดงให้เห็นสัญลักษณ์ความเป็นตะวันตกในคาเฟ่ และคาเฟ่ เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่และผลิตซ้ำรสนิยมแบบตะวันตก อันได้แก่ พื้นที่แห่งการรวมกลุ่มของคนที่มีรสนิยมเหมือนกัน พื้นที่แสดงสถานะทางสังคม และ บ้านหลังที่สามภายใต้กลไกของอำนาจนำทางวัฒนธรรมที่ตอกย้ำความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นอย่างแยบยล นำไปสู่การแสดงอัตลักษณ์และสถานะทางสังคมของผู้บริโภค อันเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาอำนาจนำและความหมายของชนชั้นในพื้นที่ร่วมสมัย

^{1,2} วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; College of Innovation, Thammasat University; Email:

natthida.phua@gmail.com

ABSTRACT

This research article aims to study the café as a form of popular culture that reproduces embedded Western tastes and values, using Such A Small World Café as a case study. The study utilizes the framework of culture and hegemony to understand the café as a space for the expression of social status. This is a Qualitative Research study. Data were collected through the observation of the café's physical components.

The analysis found that the physical elements of the café function as instruments for disseminating and generating Western tastes. These elements include: 1) A design blending vintage and retro aesthetics, utilizing natural colors and décor that present an aged image, all under an Open Plan layout 2) The use of English in the shop name, menus, and international music 3) Food and beverage menus that are predominantly Western cuisine 4) In-café activities that emphasize group interaction and require service fees ranging from 400 to 1,000 Baht per hour and 5) The café's atmosphere, which is characterized by a semi-private public space during the day and a setting focused on socializing and gathering in the evening.

These elements demonstrate the Western signifiers present in the café, which serves as a tool for disseminating and reproducing Western tastes. The café's function is defined by its role as: a space for the gathering of people with similar tastes, a space for displaying social status, and a third home. This entire process operates under a mechanism of cultural hegemony that subtly reinforces class inequality, leading to the display of consumer identity and social status, which is part of maintaining hegemony and the meaning of class within contemporary recreational spaces.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คาเฟ่ (café) เป็นคำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส หมายถึง ร้านกาแฟหรือร้านอาหารที่มีเครื่องดื่มกาแฟเป็นหลัก แต่ความหมายของคำว่า คาเฟ่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และบริบทของสังคมในแต่ละประเทศ (สุทธิณี พรหมทอง, 2561) คาเฟ่ในปัจจุบันไม่เพียงแต่เป็นสถานที่ที่ผู้คนมาบริโภคกาแฟ แต่ยังเป็นสถานที่ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบัน

กาแฟมีต้นกำเนิดจากประเทศตุรกีในศตวรรษที่ 15 กาแฟเริ่มเปิดให้บริการในเมืองใหญ่ เช่น ปารีส ลอนดอน และเวียนนา ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับนักปรัชญา ศิลปิน และนักเขียน เพื่อแลกเปลี่ยนทางความคิด กลายเป็นจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมกาแฟ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสังคมยุโรปในช่วงนั้น ในประเทศไทย กาแฟเริ่มมีความนิยม โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา จากการเติบโตของการบริโภคกาแฟ และการพัฒนากาแฟ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้คนสามารถนั่งพักผ่อน แลกเปลี่ยนบทสนทนา รวมถึงการทำงาน (เชียงใหม่ฉันจะดูแลเธอ, 2564)

กาแฟในปัจจุบัน พัฒนามาจากร้านกาแฟ มีความสำคัญในหลายแง่มุม เพื่อสร้างประสบการณ์ ความทรงจำให้แก่ผู้บริโภค ส่งเสริมวัฒนธรรมการพบปะสังสรรค์ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดเห็น กาแฟเป็นพื้นที่ทางสังคม ที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ กาแฟยังเป็นสถานที่ที่สะท้อนถึงการพัฒนาของวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะในเรื่องของการออกแบบบรรยากาศ และการให้บริการที่แตกต่างกันในแต่ละร้าน (REDWOOD COFF, ม.ป.ป.) การเลือกกาแฟของผู้บริโภค กลายเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางสังคม รสนิยมการเลือกกาแฟ สามารถสะท้อนถึงความชอบส่วนบุคคล ซึ่งเป็นอิทธิพลที่ถูกส่งผ่านอุดมการณ์ความคิดของสังคมเมือง ที่กาแฟเป็นมากกว่าพื้นที่ในการบริโภคกาแฟ

กาแฟ ที่ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่สำหรับการบริโภคกาแฟ แต่ประกอบไปด้วยพื้นที่สังสรรค์ พุดคุย และสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนที่มีรสนิยมเหมือนกัน เช่นเดียวกับกับ “Such A Small World” โดยพอล สิริสันต์ เจ้าของกาแฟ ได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างพื้นที่แห่งนี้ จากช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตระหนักถึงปัญหาการขาดปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในบ้าน เพราะถึงแม้จะอาศัยอยู่ร่วมกัน แต่มีรสนิยมการเลือกบริโภคความบันเทิงที่ต่างกันตามปัจเจกบุคคล (Happening BKK, 2566)

Such A Small World ตั้งอยู่ที่ชั้น 3 อาคารชัยพัฒนาสิน หรือ The Corner House ซึ่งอยู่บริเวณหัวมุมของถนนเจริญกรุง โดยเจ้าของอาคารต้องการให้เป็นพื้นที่ ที่รวบรวมทั้งศิลปะวัฒนธรรม อาหาร และงานสร้างสรรค์ หรือเป็นพื้นที่ชุมชน (community space) ซึ่งทางเจ้าของกาแฟและเจ้าของอาคาร มีมุมมองที่เหมือนกัน คือ ต้องการสร้างพื้นที่ผ่อนคลาย สังสรรค์ และสร้างสรรค์ชุมชนใหม่ ๆ ให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมือง ถือเป็นทางเลือกผ่านพื้นที่ที่เปรียบเสมือนบ้าน (บ้านและสวน, 2566)

ส่วนที่ตั้งกาแฟ อยู่บนถนนเจริญกรุง ซึ่งถือเป็นถนนสายแรก โดยตั้งอยู่บริเวณขอบเขตพระนครที่มีประวัติศาสตร์ความสำคัญ ในการเป็นเขตเมืองหลวงของสังคมไทยตั้งแต่อดีต และแหล่งค้าขายที่รุ่งเรืองของกรุงเทพฯ รวมถึงเป็นพื้นที่พหุวัฒนธรรม มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติสัญจรเข้ามาค้าขาย ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้ถนนสายนี้ มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น และมีการรวมกลุ่มของบุคคล ที่มีความสามารถในการยกระดับงานสร้างสรรค์ จนกลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ (Bangkok Design Week,

2567) สะท้อนผ่านการเกิดขึ้นของ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (thailand creative & design center) ภายใต้การดูแลของ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy agency) เพื่อผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม ผ่านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (TCDC, ม.ป.ป.)

Such A Small World จึงเป็นพื้นที่ ที่ตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ในฐานะการเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ที่ออกแบบให้ผู้คนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน (co - playing cafe) ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การมีปฏิสัมพันธ์อย่างเท่าเทียม แบบไร้ซึ่งกำแพง เป็นแหล่งรวบรวมความบันเทิง ความคิดสร้างสรรค์และความสนใจ ให้ผู้คนได้มาสังสรรค์ในห้องนั่งเล่น ที่เสมือนบ้านของตนเอง (MQDC, ม.ป.ป.) คาเฟ่จึงถือเป็นเครื่องมือการตอบสนองความต้องการ ของกลุ่มผู้บริโภคส่วนมากในปัจจุบัน ในฐานะพื้นที่ถ่ายทอดรสนิยม และกำหนดสถานะทางสังคม

พัฒนาการของคาเฟ่จากร้านกาแฟในศตวรรษที่ 15 จนกลายเป็นวัฒนธรรมประชานิยมในปัจจุบัน ที่เป็นมากกว่าสถานที่สำหรับดื่มกาแฟ หากแต่เป็น “พื้นที่ทางวัฒนธรรมและสังคม” ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิถีชีวิตผู้คน คาเฟ่ในยุคปัจจุบันถูกหล่อหลอมด้วยแนวคิดตะวันตก ทั้งในการออกแบบ บรรยากาศ และการบริโภค คาเฟ่จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประชานิยม ที่ถ่ายทอดรสนิยม และกำหนดสถานะทางสังคม ที่สะท้อนการบริโภคพลุดมการณ์ความคิดแบบสังคมเมือง จากการออกแบบพื้นที่สร้างสรรค์ ในรูปแบบพื้นที่คาเฟ่สังสรรค์การร่วม (ให้ผู้คนได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร้กำแพง เป็นพื้นที่เสมือนบ้าน สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ที่ต้องการพื้นที่รวมกลุ่มของผู้มีรสนิยมคล้ายกัน การได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ร่วมกัน

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาคาเฟ่ในฐานะวัฒนธรรมประชานิยมที่ผลิตซ้ำคุณค่าและรสนิยมตะวันตก วัฒนธรรมการบริโภคจากจุดเริ่มต้นในยุโรป มาปรับใช้ในสังคมไทย เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในสังคมเมืองจนกลายเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่สนองความต้องการผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รสนิยมและคุณค่าแบบตะวันตกในคาเฟ่ ในฐานะวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture) และพื้นที่แสดงสถานะทางสังคม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่: คาเฟ่ Such A Small World ตั้งอยู่ภายในอาคารชัยพัฒน์สิน (the corner house) บนถนนเจริญกรุง กรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านเวลา: วันศุกร์ เวลา 12.00-24.00 น. เป็นช่วงเวลาที่คาเฟ่เปิดให้บริการ และเป็นวันที่มีจำนวนผู้ใช้บริการสูงสุด ซึ่งเอื้อต่อการสังเกตพฤติกรรมผู้บริโภคในหลากหลายบริบท
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบคาเฟ่ อันได้แก่ การออกแบบ ภาชนะอาหารและเครื่องดื่ม กิจกรรมภายในร้าน และบรรยากาศ นิยมผ่านการมองโดยมุ่งวิเคราะห์แนวคิด และการสะท้อนอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมตะวันตก ผ่านแนวคิดอำนาจนำ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยอย่างมาก เริ่มจากการเข้ามาทำการค้าระหว่างภูมิภาค ทำให้ชาติตะวันตกได้รับอิทธิพลหลายด้าน เปรียบเสมือนเครื่องมือที่แสดงถึงการพัฒนาของชาติตะวันตก เนื่องจากเป็นอิทธิพลที่ชาติอื่น ๆ ไม่มีมาก่อน หรือไม่มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับแนวคิดของชาติตะวันตก ชาติตะวันตกจึงพยายามเป็นผู้นำของโลก (ธีรยุทธ บุญมี, 2547 อ้างถึงใน ประภัสสร ทองยินดี และ กริธา ไชแสง, 2559) โดยใช้เครื่องมือเหล่านี้เป็นต้นแบบให้กับชาติต่าง ๆ ในการปฏิบัติตาม ทำให้อุดมการณ์เหล่านี้ แฝงอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนแบบไม่รู้ตัว ความเป็นตะวันตกจึงมีสถานะอยู่เหนือกว่าชาติอื่น ๆ เพราะอิทธิพลของชาติตะวันตกได้รับการยอมรับในระดับสากล

1. ความเป็นตะวันตกในฐานะอำนาจนำทางวัฒนธรรม

คาเฟ่ไทยในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ได้รับอิทธิพลด้านการจัดตั้งร้านคาเฟ่ แต่ยังรวมถึงการรับแนวคิดความเป็นตะวันตกเข้ามาเป็นส่วนสำคัญ ที่เป็นสัญลักษณ์แทนความศิวิไลซ์ (civilize) ทันสมัย และเป็นพื้นที่สะท้อนอำนาจนำทางวัฒนธรรม เนื่องจากเดิมคาเฟ่ในโลกตะวันตก ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ของชนชั้นสูงในการแสดงออกถึงรสนิยมการบริโภค และพบปะสังสรรค์ เพื่อผลิตซ้ำรสนิยมทางสังคม โดยแนวคิดดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดมาพร้อมกับการเผยแพร่วัฒนธรรมเกี่ยวกับคาเฟ่เข้ามายังประเทศไทยเช่นเดียวกันผ่านสื่อและพื้นที่ทางสังคมที่คนจำนวนมากยินยอมโดยไม่รู้ตัว ถึงองค์ประกอบความเป็นตะวันตก ที่บ่งบอกถึงความดีงามหรือความเป็นสากล ดังนั้น ความเป็นตะวันตกในคาเฟ่จึงมีลักษณะของอำนาจนำ ซึ่งอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ได้เสนอว่าเป็นการครอบงำทางวัฒนธรรม ที่ไม่ได้ใช้อำนาจบังคับ แต่ใช้ความยินยอมจากผู้ถูกครอบงำเอง ภายใต้อุดมการณ์ดังกล่าว คนจำนวนมากยอมรับถึงความก้าวหน้า ความมีเหตุผล เสรีภาพ และประชาธิปไตยในแบบตะวันตกเป็นบรรทัดฐานสากล (จิรัฐภูมิ เสนาคำ และคณะ, 2549)

ความเป็นตะวันตกได้กลายเป็นแบบอย่างที่ยึดมั่นและพัฒนาแล้ว แนวคิดคาเฟ่จากโลกตะวันตก จึงถูกนำเข้ามาเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมคาเฟ่ในไทยอย่างแนบเนียน

2. คาเฟ่ในฐานะวัฒนธรรมประชานิยม

คาเฟ่ทั่วไปเป็น พื้นที่แห่งอุดมการณ์ (ideological space) ผ่านการมองคาเฟ่เป็น “วัฒนธรรมประชานิยม” หมายถึง การมองคาเฟ่ไม่ใช่แค่ร้านกาแฟ แต่เป็นพื้นที่ที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อรองรับความนิยมของผู้คนในยุคสมัยนั้น โดยคาเฟ่ทำหน้าที่สะท้อนอุดมการณ์บางอย่างที่สังคมยอมรับร่วมกัน เช่น วิถีชีวิตคนเมือง ความทันสมัย ความสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมการบริโภคที่มาพร้อมการถ่ายรูปเผยแพร่ลงบนโซเชียล ดังนั้นคาเฟ่จึงเป็นทั้ง “สัญลักษณ์” และ “พื้นที่อุดมการณ์” ของคนในยุคปัจจุบัน

คาเฟ่ในบริบทสังคมปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ที่ผู้คนบริโภค แสดงออกถึงรสนิยม และสถานะของตนเอง ตามแนวคิด Consumption of Sign ของฌอง โบดริแยร์ (Jean Baudrillard) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบริโภคยุคใหม่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงตัวสินค้า แต่บริโภคความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่แนบอยู่กับสินค้าและสถานที่นั้นด้วย (ศรุตานนท์ ซอบประดิษฐ์ และ จิรัชญาภา พิจักขณารินทร์, 2567) สัญลักษณ์ของความทันสมัย รสนิยม และความเป็นคนเมืองจึงถูกผลิตและต่อยอดผ่านการไปคาเฟ่และการเผยแพร่ภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

จากกรอบคิดทั้งสองนี้จะเห็นได้ว่าคาเฟ่เป็นมากกว่าพื้นที่สำหรับการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม แต่ยังเป็นพื้นที่ที่สะท้อนอุดมการณ์ตะวันตกและทำหน้าที่สร้าง สัญลักษณ์ทางสังคมให้กับผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ คาเฟ่ในฐานะวัฒนธรรมประชานิยมมักถูกออกแบบให้เป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถสร้างและแสดงออกถึงตัวตนความทันสมัย เช่น การมีจุดถ่ายรูปหรือจุด check-in ที่ถูกจัดวางอย่างจงใจเพื่อให้ผู้ใช้บริการนำภาพไปเผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ สัญลักษณ์เหล่านี้ทำงานผ่านการให้ความหมาย แก่ผู้ใช้บริการ โดยผู้บริโภคที่ไปคาเฟ่จะได้รับการยอมรับจากพื้นที่ออนไลน์ในฐานะคนรุ่นใหม่ และมีรสนิยม ส่งผลให้ตัวตนทางสังคมถูกสร้างขึ้นผ่านการกระทำที่ดูเหมือนธรรมดาแต่ เต็มไปด้วยความหมายทางวัฒนธรรม

ด้วยเหตุนี้คาเฟ่จึงเป็นพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ที่เสริมสร้างภาพลักษณ์ทางสังคมมากกว่าการเป็นเพียงสถานที่ในการบริโภคกาแฟ และกรอบแนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์คาเฟ่ *Such A Small World* เนื่องจากการออกแบบภายในร้าน การใช้ภาษาอังกฤษในชื่อร้าน เมนูอาหารและเครื่องดื่ม การเปิดเพลงสากล รายการอาหารและเครื่องดื่ม รวมไปถึงกิจกรรมที่หลากหลาย และบรรยากาศของคาเฟ่ล้วนสามารถถูกมองเป็นสัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนความเป็นตะวันตก ความทันสมัย และสถานะทางสังคมได้เป็นอย่างดี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ทบทวนข้อมูล ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารวิชาการ วารสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีอำนาจนำ วัฒนธรรมประชานิยม และบทความวิชาการเกี่ยวกับการเป็นพื้นที่สำคัญในชีวิตคนเมือง รวมถึงการออกแบบที่เชื่อมโยงพื้นที่อิสระ

2. เก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) และบันทึกข้อมูลจากการสังเกตองค์ประกอบคาเฟ่ ได้แก่ การออกแบบคาเฟ่ ภาษา อาหารและเครื่องดื่ม กิจกรรม และบรรยากาศของร้านในวันศุกร์ เวลา 12.00-24.00 น.

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้หลักการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบการวิเคราะห์ธีม (thematic analysis) ด้วยการศึกษาค้นคว้าในคาเฟ่ ในฐานะ “พื้นที่ทางวัฒนธรรม” ภายใต้แนวคิดความเป็นตะวันตก เพื่อแสดงให้เห็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมตะวันตก

ผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบคาเฟ่ใน Such a Small World ประกอบไปด้วย 1) การออกแบบคาเฟ่ ได้แก่ รูปแบบ (design) โทนสี (tone color) เฟอร์นิเจอร์ (furniture) และแผนผัง (Plan) 2) ภาษา ได้แก่ ชื่อร้าน รายการอาหารและเครื่องดื่ม (Menu) และเพลงประกอบ 3) อาหารและเครื่องดื่ม ประกอบไปด้วยอาหารจานหลัก อาหารว่าง ของหวาน และเครื่องดื่ม 4) กิจกรรมภายในคาเฟ่ ได้แก่ วิดีโอเกม เกมกระดาน ภาพยนตร์ และเครื่องเล่นแผ่นเสียง และ 5) บรรยากาศในคาเฟ่ แสดงผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การออกแบบคาเฟ่

1.1 การออกแบบคาเฟ่ (design) มีการตกแต่งที่แสดงการออกแบบเฉพาะที่โดดเด่น คือ การนำรูปแบบต่าง ๆ มาผสมรวมกัน ซึ่งในคาเฟ่พบทั้งแบบวินเทจ เรโทร และลอฟต์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 วินเทจ (vintage) ในคาเฟ่ตกแต่งด้วยสีน้ำตาล สีม่วงอ่อน และสีขาว และลวดลายส่วนใหญ่ ใช้เส้นโค้งจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงประตูร้านและหน้าต่าง มีการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวค่อนข้างหยาบที่ ทำให้ผู้บริโภครู้สึกสัมผัสได้ถึงกลิ่นอายของช่วงสมัยยุค 60-70 สอดคล้องกับลักษณะของวินเทจ ทำให้ผู้ที่มองเห็นรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น และสบายตา (Chic Republic, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งภายในร้านอย่าง โซฟา (sofa) ฉากกั้นระหว่างห้อง และชั้นวางแผ่นเสียงในรูปแบบเดียวกันที่ให้ความสำคัญต่อความเก่า (TOA Group, ม.ป.ป.) การออกแบบรูปแบบนี้มากถึง 3 ใน 6 ของการออกแบบร้าน

1.1.2 เรโทร (retro) การใช้สีที่โดดเด่น มีลักษณะเป็นสีโทนร้อน ปรากฏอยู่ตามสิ่งของต่าง ๆ เช่น สีเหลือง สีแดง สีส้ม เป็นต้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ม.ป.ป.) การใช้สีสดใสเหล่านี้ ทำ

ให้เกิดความรู้สึกสดชื่น และมีชีวิตชีวา (Häfele Thailand, ม.ป.ป.) โดยเห็นได้จากสีของพื้นผนัง กำแพง เสา การออกแบบรูปแบบนี้มีสัดส่วน 2 ใน 6 ของการออกแบบ

1.1.3 ลอฟต์ (loft design) เป็นการออกแบบที่เผยให้เห็นโครงสร้างของอาคารได้ชัดเจน ว่าจะจะเป็นท่อของเครื่องปรับอากาศ หรือท่อสายไฟ การออกแบบรูปแบบลอฟต์มีสัดส่วน 1 ใน 6 ของการออกแบบร้าน

การออกแบบในคาเฟ่ Such A Small World ส่วนใหญ่เป็นแบบวินเทจและเรโทร ซึ่งมีจำนวนมากถึง 5 ใน 6 ของร้าน สามารถพบลักษณะดังกล่าวได้ในบริเวณต่าง ๆ เฟอริเนเจอร์ และของตกแต่งที่อยู่ทั่วบริเวณร้าน ที่มีความเก่าหรือความย้อนยุค รวมถึงรูปแบบลอฟต์ มีการแฝงความดิบผ่านโครงสร้างที่เปลือยเปล่า พบได้บริเวณส่วนของเพดานทั้งหมดในคาเฟ่ นับเป็น 1 ใน 6 ของร้าน และมีคุณลักษณะบางส่วนที่เหมือนกับความวินเทจ การตกแต่งรูปแบบนี้ สร้างบรรยากาศโหยหาอดีต (nostalgia)

1.2 โทนสี (tone color) ภายในคาเฟ่ประกอบไปด้วย 2 โทนสี คือ สีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ซึ่งทั้ง 2 โทนสี มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แตกต่างที่โทนสีธรรมชาติมักใช้กับอาคาร และสีสังเคราะห์ใช้สำหรับเฟอร์นิเจอร์กับของตกแต่งเป็นส่วนมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 โทนสีธรรมชาติ เช่น สีน้ำตาล สีขาว โดยสีน้ำตาลพบบริเวณชั้นไม้วางของ โต๊ะไม้ หรือแรมป์สเกต (ramp skate) ในขณะที่สีขาวพบบริเวณกำแพง เพดาน หรือป้ายร้าน เป็นต้น ซึ่งสัดส่วนของสีโทนธรรมชาติกินพื้นที่ส่วนใหญ่ของร้าน

1.2.2 การใช้สีสังเคราะห์ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นองค์ประกอบในการตกแต่งภายในเป็นส่วนใหญ่ เช่น เก้าอี้หนัง (sofa) เคาน์เตอร์ (counter) ตราสัญลักษณ์ (logo) ของร้าน Such A Small World และแก้วน้ำสีส้ม หลอดไฟสีแดงรวมถึงการใช้สีส้มและสีเหลืองในงานกราฟิก (graphic) เป็นต้น

1.3 ของตกแต่ง ภายในคาเฟ่มีการใช้ของตกแต่งหลากหลายชนิด ดังนี้

1.3.1 อัลบั้มเพลงแจ๊ส (jazz) ที่ปล่อยตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 และแผ่นเสียงอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

1.3.2 รูปภาพศิลปะภายในร้านได้หลากหลายภาพ โดยภาพวาดเหล่านี้ ส่วนมากเป็นภาพที่เกิดจากศิลปินร่วมสมัย เช่น ภาพวาดที่มีการเลียนแบบศิลปะแบบบาศกนิยม (cubism) เป็นต้น

1.3.3 เฟอริเนเจอร์ที่พบภายในร้าน มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และเป็นของหายากที่ไม่สามารถพบเจอได้ง่ายในปัจจุบัน อย่าง ภาพวาด ที่ใช้ในการตกแต่งร้าน

1.3.4 เครื่องเล่นแผ่นเสียง (record player) ตั้งอยู่บริเวณสุดทางเดินภายในร้าน เป็นมุมสำหรับฟังเพลงโดยเฉพาะ มีที่นั่งและโต๊ะที่เต็มไปด้วยเครื่องเล่นแผ่นเสียง คาเฟ่ได้จัดเตรียมหูฟังสำหรับลูกค้าที่ต้องการฟังเพลงผ่านแผ่นเสียง เพื่อให้ลูกค้าฟังเพลงได้อย่างสะดวก เป็นส่วนตัว และไม่รบกวนผู้อื่น

เสมือนเข้าไปอยู่ในโลกของตนเอง และพบเครื่องเล่นแผ่นเสียงอีกหนึ่งจุด เครื่องนี้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกเพลงที่ต้องการฟัง และเปลี่ยนแผ่นได้อย่างอิสระ โดยเพลงจะถูกเปิดให้ได้ยินทั่วบริเวณร้าน

1.3.5 ตู้ถ่ายอัตโนมัติ (photo booth) ตู้ถ่ายรูปแบบแอนะล็อก ที่เคยเป็นกระแสของกลุ่มวัยรุ่น 90 (PpsFoam, 2565) ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งจนกลายเป็นกระแสหนึ่งของการถ่ายรูปในกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบัน โดยตู้ถ่ายอัตโนมัติจะตั้งอยู่ชิดกำแพง บริเวณทางเดินเชื่อมภายในร้าน

1.4 แผนผัง (plan) แผนผังในคาเฟ่เป็นแผนผังแบบเปิด (open plan) กล่าวคือ ทุกห้องไม่มีกำแพงกั้นระหว่างกัน แต่จะใช้กระจกใสและผ้าม่านสีอ่อน กั้นระหว่างพื้นที่ทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของร้านที่ต้องการให้ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน

จากลักษณะที่กล่าวไปข้างต้นทั้งหมด การออกแบบคาเฟ่ Such A Small World มีการออกแบบที่ผสมผสานกันระหว่างวินเทจและเรโทร และลอฟต์ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือรูปแบบวินเทจ ใช้เส้นโค้งจำนวนมาก และวัสดุที่มีพื้นผิวค่อนข้างหยาบ ใช้โทนสีธรรมชาติ และสีส้มสดใส มีการตกแต่งด้วยเครื่องเรือนหรือวัตถุที่มีอายุประมาณ 20-100 ปี อัลบั้มเพลง แผ่นเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง รูปภาพ ตู้ถ่ายอัตโนมัติ รวมถึงโครงสร้างและแผนผังของร้านที่มีการเปิดให้เห็นโครงสร้างเพดาน พื้นที่ในบริเวณร้านไม่มีการกั้นกำแพงกั้นระหว่างห้อง มีเพียงกระจกใสและผ้าม่านสีอ่อนที่หากผู้ใช้บริการจ่ายเพื่อใช้บริการพื้นที่นั้นจะสามารถนำออกมาใช้เพื่อความเป็นส่วนตัวได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมถึงการเชื่อมโยง การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้ใช้บริการทุกคนไว้ในที่แห่งเดียวกัน

2. ภาษา

ภาษาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ของคาเฟ่ ซึ่งสามารถเห็นได้จากหลายองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ชื่อคาเฟ่

คาเฟ่มีการตั้งชื่อร้านด้วยภาษาอังกฤษ โดยใช้คำว่า Such A Small World ที่แปลอย่างตรงตัวว่า ดั่งโลกใบเล็ก หรือ ความหมายแฝง คือ ร้านแห่งนี้จะเปรียบดั่งโลกใบเล็ก ที่เชิญชวนให้ผู้ใช้บริการได้มาสร้างปฏิสัมพันธ์และสนทนาการร่วมกันกับผู้คนที่มีความคล้ายคลึงกัน เสมือนการก้าวเข้าสู่โลกใบเล็ก ที่เต็มไปด้วยความสนุกและกิจกรรมที่สร้างสรรค์ รวมถึงการใช้ชื่อร้านในตราสัญลักษณ์ บนป้ายหน้าร้านและบนแก้วกระดาษของเครื่องดื่ม

2.2 รายการอาหารและเครื่องดื่ม (menu)

คาเฟ่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการอธิบายรายละเอียด รวมทั้งการตั้งชื่อรายการอาหารและเครื่องดื่ม ทั้ง สัญชาติไทยและต่างประเทศ ดังเมนูอาหาร ข้าวหน้าเนื้อกับไข่วกแบบประเทศญี่ปุ่น (japanese beef rice bowl with onsen egg) ที่เป็นอาหารสัญชาติญี่ปุ่น เมนูของหวาน ครัฟฟองต์เนย

(butter croissant) เป็นอาหาร สัญชาติตะวันตก และเมนูเครื่องดื่มชาไทย (thai tai tea) ที่ถึงแม้จะเป็นเครื่องดื่มสัญชาติไทย แต่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการตั้งชื่อเมนู

2.3 เพลงประกอบในคาเฟ่

ภายในคาเฟ่มีการเปิดเพลงสร้างบรรยากาศ โดยส่วนใหญ่เป็นเพลงตะวันตกนอกระแสมีเนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่าง การเปิดเพลงจากเว็บไซต์ชื่อเรดิโอ (radiooooo) จากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโปรแกรม (program) ที่มีการนำเสนอเพลงในช่วงยุคต่าง ๆ โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกประเทศและปีคริสต์ศักราช เพื่อให้โปรแกรมได้นำเสนอเพลงตามที่ต้องการ

จะเห็นได้ว่า ภาษาหลักที่ใช้ในคาเฟ่แห่งนี้ คือ ภาษาอังกฤษ ทั้งจากชื่อร้าน รายการอาหาร เครื่องดื่ม และเพลงประกอบในคาเฟ่ โดยองค์ประกอบทั้งหมดนี้ สะท้อนถึงความต้องการสื่อความหมาย อิทธิพลการใช้ภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาสากลและความเป็นกลาง เหมาะสำหรับการใช้ในการบ่งบอก สื่อสารข้อมูลต่อคนหมู่มากให้เข้าใจร่วมกัน

3. รายละเอียดอาหารและเครื่องดื่ม

ภายในคาเฟ่ Such A Small World มีบริการอาหารและเครื่องดื่ม ให้แก่ผู้ให้บริการ โดยรายการอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการภายในร้าน มีราคาอยู่ในช่วง 110 ถึง 370 บาท ทั้งหมด 66 รายการ จำแนกประเภทได้ ดังนี้

3.1 เครื่องดื่ม รายการเครื่องดื่มจำนวน 36 รายการ

3.1.1 เครื่องดื่มตะวันตก 24 รายการ เช่น ลัตเต (latte) มอคคา (mocha) คัปปุชชีโน (cappuccino) เป็นต้น

3.1.2 เครื่องดื่มตะวันออก 4 รายการ เช่น ชาไทย (thai tai tea) มัทจะลัตเต (matcha latte) น้ำส้มยูซุโซดา (sparkling yuzu) เป็นต้น

3.1.3 เครื่องดื่มผสมผสาน 8 รายการ เช่น กาแฟดำยูซุ (black yuzu juice) ชาอู่หลงลิ้นจี่ (oolong lychee) ชาอู่หลงพีช (oolong peach) เป็นต้น

3.2 ของหวาน

รายการของหวาน 10 รายการ โดยเป็นของหวานตะวันตก 10 รายการ เช่น บราวน์ชีสเค้ก (brownie cheesecake) ครวัชองต์เนย (butter croissant) สตรอว์เบอร์รี่ชอร์ตเค้ก (strawberry shortcake) เป็นต้น

3.3 อาหารจานหลัก รายการอาหารจานหลัก 20 รายการ

3.3.1 อาหารตะวันตก 3 รายการ ดังนี้ สปาเกตตีเพรสโตกุ้ง (spaghetti presto shrimp) สปาเกตตีไส้กรอก (spicy spaghetti with sausage) ไก่ทอด (fried chicken)

3.3.2 อาหารตะวันออก 11 รายการ เช่น เห็ดหอมทอดน้ำปลา (fried porcini mushroom with fish sauce) เต้าหู้คั่วพริกเกลือ (tofu salted chili paste) ยำคอหมูทอด (pork neck spicy salad) เป็นต้น

3.3.3 อาหารผสมผสาน 6 รายการ เช่น สปาเกตตีมัสมั่นไข่กุ้ง (spaghetti mussaman curry and shrimp egg) สปาเกตตีซอสเนื้อวากิว (spaghetti wagyu beef bolognese sauce) เพนเน่ต้มยำกุ้ง (penne with shrimp and tom yum sauce) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า เครื่องดื่มส่วนใหญ่ที่ร้านนำเสนอประกอบไปด้วยส่วนผสมของคาเฟ่ ซึ่งเป็นเครื่องดื่มที่ไม่ได้มีจุดกำเนิดจากวัฒนธรรมตะวันตกโดยตรง แต่เป็นผลผลิตจากการล่าอาณานิคมที่ส่งผลให้คาเฟ่กลายเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจและถูกพัฒนาต่อเป็นเครื่องดื่มตะวันตก (Localry, 2564) อย่างไรก็ตามรายการอาหารจานหลักส่วนใหญ่ มีการนำเสนออาหารตะวันออกแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกับผู้คนที่มาใช้บริการและที่ตั้งของร้าน ที่ตั้งอยู่ในทวิปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ท้ายที่สุด การมีอยู่ของวัฒนธรรมอาหารจากทวีปตะวันตกยังคงมีจำนวนที่มากกว่า เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิด (concept) ของร้าน

4. กิจกรรมภายในคาเฟ่

กิจกรรมภายในคาเฟ่ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน โดยส่วนใหญ่ล้วน เป็นสื่อบันเทิง และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นของคาเฟ่ Such A Small World ที่สามารถดึงดูดผู้ให้บริการได้เป็นอย่างดี โดยกิจกรรมมี ดังนี้

4.1 โทรทัศน์ (television)

โทรทัศน์ภายในคาเฟ่ Such A Small World ทำหน้าที่เป็นสื่อสร้างบรรยากาศและให้ความบันเทิงแก่ผู้ให้บริการ โดยมีจำนวนมากกระจายอยู่ตามพื้นที่นั่ง ช่วยให้ผู้รู้สึกเข้าถึงง่ายและเปิดรับประสบการณ์ร่วม ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนหรือสังสรรค์ ซึ่งภายในร้านมีห้องจำนวน 9 ห้อง แต่ละห้องจะมีโทรทัศน์จำนวน 1 หลัง ขนาดโทรทัศน์จะขึ้นอยู่กับขนาดของห้อง มีตั้งแต่ขนาด 55 นิ้วจนถึงจอโปรเจคเตอร์ขนาดใหญ่สำหรับรับชมภาพยนตร์ร่วมกัน

4.2 เพลย์สเตชัน 5 (playstation 5)

คาเฟ่จัดให้มีบริการเครื่องเล่นวิดีโอเกมเพลย์สเตชัน รุ่นที่ 5 ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมาก โดยผู้ที่มาใช้บริการสามารถเล่นเกมร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนหรือครอบครัว และเปลี่ยนจากพื้นที่คาเฟ่กลายเป็นพื้นที่ความบันเทิง มีเกมหลากหลายประเภทภาษาอังกฤษเป็นหลัก เช่น

มาร์เวล สไปเดอร์แมน 2 (marvel's spider man 2) และ ก๊อดออฟวอร์ แร็กนาร์อ็อก (god of war ragnarök) เป็นเกมต่อสู้ผจญภัยที่ผู้เล่นสามารถสวมบทบาทเป็นตัวละครในเกมนั้น และผจญภัยไปในแต่ละฉากของเกม

4.3 นินเทนโด สวิตช์ (nintendo switch)

นินเทนโด สวิตช์ เป็นเครื่องเล่นวิดีโอเกมทีรองรับการใช้งานทั้งแบบตั้งโต๊ะและพกพา เอื้อต่อการเล่นแบบหลายผู้เล่นภายในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งออกแบบให้ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงได้ง่ายและเหมาะสมต่อการรวมกลุ่มทำกิจกรรมสนทนาการร่วม ประเภทกิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านการใช้งานเครื่องเล่นดังกล่าวมีลักษณะส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยคาเฟ่มีการให้บริการเกมที่เน้นการเล่นเป็นกลุ่ม เช่น เกมต่อสู้แบบหลายผู้เล่นอย่าง ซูเปอร์สแมชบราเธอร์ส (super smash bros.) ซึ่งทั้งหมดสนับสนุนการสร้างบรรยากาศสนุกสนานและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ

4.4 เกมกระดาน (board game)

เกมกระดาน เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การสื่อสารโต้ตอบ โดยภายในคาเฟ่ มีเกมกระดานหลากหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบเล่นเป็นครอบครัว รูปแบบเกมไฟ รูปแบบกลุ่ม (party games) ซึ่งออกแบบมาสำหรับผู้เล่น 2 คนขึ้นไป เช่น เกมแมวระเบิด (exploding kitten) เป็นเกมที่ต้องเล่นเป็นกลุ่ม ให้ผู้ให้บริการเลือกสรรได้ ตามความต้องการของตนเองและกลุ่มเพื่อน

4.5 เครื่องเล่นแผ่นเสียง (record player)

เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ให้บริการสามารถนั่งฟังเพลงจากแผ่นเสียง ผ่านหูฟังของแต่ละบุคคล ซึ่งเครื่องเล่นแผ่นเสียงเป็นเอกลักษณ์ของคาเฟ่ ที่เสริมความรู้สึกย้อนยุค เช่น เพลงสากล แนวป๊อป (pop) โซล (soul) และแจ๊ส (jazz) เป็นต้น ผู้ใช้บริการสามารถเลือกฟังเพลงตามรสนิยม ความชอบของตนเอง ได้โดยไม่รบกวนผู้อื่น แต่หากผู้เข้าใช้บริการต้องการสร้างหรือแบ่งปันแนวเพลง ทางร้านจะมีเครื่องเล่นแผ่นเสียง 1 เครื่องเปิดให้บริการ เพื่อให้ผู้ให้บริการทุกคนได้ฟังเพลงร่วมกัน

กิจกรรมภายในคาเฟ่ Such A Small World เป็นกิจกรรมที่มีทั้งรูปแบบเดี่ยวและกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมที่พบได้มากที่สุดเป็นแบบกลุ่ม การนำเสนอสื่อบันเทิงและรูปแบบกิจกรรม อย่างเพลย์สเตชัน 5 นินเทนโด สวิตช์ และ เกมกระดาน ที่ออกแบบมาสำหรับผู้เข้าร่วม 2 คนขึ้นไป การชมภาพยนตร์ และการฟังเพลงผ่านแผ่นเสียง ที่ผู้ให้บริการสามารถเลือกตามความต้องการว่าต้องการใช้บริการเพียง 1 คน หรือใช้ร่วมกัน การจัดกิจกรรมในลักษณะสร้างสรรค์ ที่ออกแบบให้ผู้คนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและสร้างบรรยากาศสังคมร่วมสมัย อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 400 ถึง 1,000 บาทต่อชั่วโมง ทำให้พื้นที่เหมาะสำหรับผู้ให้บริการที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง

กิจกรรมภายในคาเฟ่ Such A Small World ทั้งการชมโทรทัศน์ เล่นเพลย์สเตชัน 5 นินเทนโด สวิตช์ เกมกระดาน หรือการฟังเพลงจากเครื่องเล่นแผ่นเสียง ล้วนสะท้อนรูปแบบการใช้ชีวิต และให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้คน สะท้อนถึงความเป็นตะวันตกที่สอดแทรกมาตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่มีการรับแนวคิดการกีฬา นันทนาการและการแข่งขันที่ต้องมีผู้เข้าร่วม 2 คนขึ้นไป เป็นการรับแนวคิดเพื่อยกระดับชนชั้นและเพื่อความทันสมัย (มูลนิธิโครงการสารานุกรมสำหรับเยาวชน, ม.ป.ป.) ซึ่งทำให้ความเป็นตะวันตกถูกนำเสนอออกมาอย่างเด่นชัดผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ที่คาเฟ่ได้นำเข้ามา ทำให้คาเฟ่มีภาพลักษณ์ความเป็นสากลและทันสมัย อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการใช้บริการยังสอดคล้องกับวัฒนธรรมการบริโภคของชนชั้นกลาง ส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีภาพลักษณ์ วิถีชีวิตที่ทันสมัยภายในพื้นที่นี้

5. บรรยากาศของคาเฟ่

คาเฟ่ Such A Small World แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนบรรยากาศตามช่วงเวลาเพื่อตอบรับกับกลุ่ม ผู้ใช้บริการที่หลากหลาย โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ช่วงกลางวันและช่วงค่ำ ดังนี้

5.1 ช่วงกลางวัน (12.00 – 18.00 น.)

ในช่วงกลางวัน คาเฟ่ Such A Small World ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่สาธารณะกึ่งส่วนตัว” สำหรับกลุ่มผู้ใช้บริการที่หลากหลาย โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา และคนวัยทำงานที่ต้องการหาสถานที่ทำงาน อ่านหนังสือ หรือพักผ่อนในบรรยากาศผ่อนคลาย ผู้ใช้บริการมักนั่งเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มเล็ก พร้อมอุปกรณ์ เช่น แล็ปท็อปและหูฟัง การใช้งานพื้นที่ในช่วงเวลานี้จึงสะท้อนลักษณะของคาเฟ่สันตนาการร่วม ซึ่งผู้คนสามารถทำกิจกรรมของตนเองไปพร้อมกันได้โดยไม่รบกวนกันและกัน

5.2 ช่วงค่ำ (18.00 – 24.00 น.)

ผู้ใช้บริการในช่วงค่ำส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อนหรือผู้ที่ต้องการพื้นที่สำหรับพบปะสังสรรค์หลังเวลางาน บรรยากาศมีความคึกคักมากขึ้น จากการปรับเปลี่ยนแนวเพลงเป็นเพลงกระแสหลัก ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วม และเป็นกันเอง ลักษณะการใช้งานพื้นที่ในช่วงเวลานี้จึงเน้นการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสังสรรค์ในลักษณะ ของพื้นที่สังคมร่วมสมัย

คาเฟ่ Such A Small World แบ่งบรรยากาศเป็นช่วงกลางวันและช่วงค่ำเพื่อตอบสนอง รูปแบบการใช้ชีวิต ของผู้คนที่แตกต่างกันในแต่ละเวลา ปรับบรรยากาศเพื่อรองรับผู้ใช้บริการที่หลากหลาย ช่วงกลางวันร้านทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะกึ่งส่วนตัว และช่วงค่ำบรรยากาศเปลี่ยนเป็นคึกคัก เน้นการพบปะสังสรรค์ของกลุ่มเพื่อน กิจกรรมทั้งสองช่วงเน้นความผ่อนคลาย ความสนุก และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

คาเฟ่ Such A Small World เป็นตัวอย่างของการจัดการพื้นที่ ที่แฝงฝังอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก วัฒนธรรมดังกล่าว สะท้อนผ่านการออกแบบคาเฟ่ในรูปแบบ วินเทจ เรโทร ลอฟต์ รวมไปถึงโทนสี และ แพนผังแบบเปิด การใช้ภาษาอังกฤษในชื่อร้าน เมนู และเพลงประกอบ ตลอดจนการนำเสนออาหารและ เครื่องดื่มที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการบริโภคแบบตะวันตก นอกจากนี้ กิจกรรมอย่างการเล่นวิดีโอเกม เครื่องเล่นแผ่นเสียง หรือเกมกระดาน ล้วนเพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในลักษณะที่คล้ายคลึงกับ วัฒนธรรมครอบครัว และกลุ่มเพื่อน (The Potential, 2564) องค์ประกอบเหล่านี้ร่วมกันผลิตซ้ำอุดมคติแบบ ตะวันตกในพื้นที่คาเฟ่ ทำให้คาเฟ่กลายเป็นพื้นที่ที่นำเสนอวิถีชีวิตความเป็นตะวันตกในชีวิตประจำวัน (Capital, 2568)

สรุปและอภิปรายผล

จากองค์ประกอบภายในคาเฟ่ ทั้งการออกแบบการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในการใช้เป็นชื่อร้าน เมนูอาหาร เครื่องดื่ม ไปจนถึงการเลือกเปิดเพลงสากลนอกกระแส ตลอดจนการนำเสนออาหารและ เครื่องดื่มตะวันตกเป็นหลัก อีกทั้ง การจัดสรรพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมร่วมกัน ที่ให้บริการทั้งช่วง กลางวันและกลางคืน สิ่งเหล่านี้ทำให้คาเฟ่ Such A Small World มีได้เพียงนำเสนอคาเฟ่ในรูปแบบเดิม แต่หากสร้างความหมายใหม่ของคาเฟ่ ตามชนบวัฒนธรรมประชานิยม ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ดังนี้

1. การรวมกลุ่มของคนที่มีรสนิยมเหมือนกัน

ปัจจุบันหากสังเกตคาเฟ่ในฐานะบริบททั่วไป จะสามารถพบได้ว่า คาเฟ่เป็นแหล่งหรือพื้นที่ ที่ แสดงการรวมกลุ่มคนที่มีความชอบคล้ายคลึงกัน ร่วมแบ่งปันความชอบซึ่งกันและกัน สามารถเห็นได้จาก การที่แต่ละคาเฟ่มีรูปแบบการตกแต่ง บรรยากาศ หรือสถานที่ที่แตกต่างกันไป โดยอ้างอิงจากจุดประสงค์ที่ จะนำเสนอรูปแบบของคาเฟ่ให้แตกต่างกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละประเภท ยกตัวอย่าง การเกิดขึ้นของคาเฟ่ที่เรียกว่า “Specialty cafe” โดยเลือกนำเสนอในรูปแบบของคาเฟ่ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านกาแฟโดยเฉพาะ คือ เป็นกาแฟที่มีความพิเศษ ได้รับการเอาใจใส่ตั้งแต่ต้นจนจบ กระบวนการผลิต และยังคงเป็นกาแฟที่ได้รับการรับรอง จากสมาคมกาแฟพิเศษแห่งสหรัฐอเมริกาเท่านั้น (KTC, 2568) การเกิดขึ้นของคาเฟ่รูปแบบนี้ จึงกลายเป็นพื้นที่ในการรวมกลุ่มผู้ชื่นชอบการบริโภคกาแฟ เป็นพิเศษ จากตัวอย่างข้างต้นจะพบว่า คาเฟ่ได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นพื้นที่ที่รวบรวมกลุ่มบุคคล ที่มีความชอบคล้ายกัน โดยสามารถสังเกตได้ผ่านพฤติกรรมผู้บริโภค รูปแบบการตกแต่งพื้นที่ รวมถึงการเลือก สถานที่ตั้ง

2. พื้นที่ถ่ายภาพ เพื่อแสดงสถานะทางสังคม

คาเฟ่หลายแห่งในปัจจุบัน นิยมจัดมุมสำหรับการถ่ายภาพโดยเฉพาะ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจของทางร้าน ในการจัดเตรียมพื้นที่ถ่ายภาพ เพื่อนำเสนอภาพจำของร้าน นอกจากนี้ คาเฟ่ยังมีจุดถ่ายภาพยอดนิยม ที่เกิดจากพฤติกรรมผู้บริโภค จนกลายเป็นภาพจำในสื่อสังคม

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใช้บริการใช้พื้นที่ถ่ายภาพในคาเฟ่ เพื่อบ่งบอกฐานะและแสดงสถานะทางสังคม ผ่านการถ่ายภาพอาหาร เครื่องดื่ม และรูปแบบการตกแต่งร้าน ที่สื่อถึงรสนิยมของผู้ใช้บริการ ทำให้คาเฟ่กลายเป็นพื้นที่สร้างอัตลักษณ์ (identity space) โดยเฉพาะคาเฟ่ที่มีบรรยากาศเฉพาะตัวหรือดูอบอุ่นเหมือนบ้าน กลายเป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาพลักษณ์ตนเอง (self-representation) เช่น ภาพของบุคคลผู้รักความเรียบง่าย มีความเป็นอิสระ หรือมีรสนิยมเฉพาะตัว

ดังนั้น คาเฟ่ในมุมมองของคนในสังคม กลายเป็นพื้นที่ที่คนนิยมเข้ามาถ่ายภาพ เพื่อบ่งบอกสถานะทางสังคม และแสดงตัวตนผ่านภาพถ่ายบนพื้นที่สื่อสังคม

3. คาเฟ่ในฐานะบ้านหลังที่สาม

คาเฟ่ที่ทำหน้าที่เสมือน “บ้านหลังที่สาม” (third place) จากทฤษฎีทางสังคมวิทยา ของ เรย์ โอลเดนเบิร์ก (Ray Oldenburg) แสดงให้เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่กึ่งส่วนตัว กึ่งสาธารณะ ที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น ไม่ใช่เพียงพื้นที่พักผ่อนในความหมายของบ้านตามภาพจำทางสังคมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางสังคมที่ผู้คนสามารถรู้สึกผ่อนคลาย และเปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างอิสระ (Hanky House, 2567) ทั้งนี้ คาเฟ่ยังให้ความรู้สึกเหมือนบ้าน โดยปราศจากภาระหน้าที่ หรือความรับผิดชอบในฐานะเจ้าของพื้นที่ เช่น การดูแลรักษาความสะอาด หรือความเป็นระเบียบ ส่งผลให้ผู้คนรู้สึกสบายใจที่จะใช้พื้นที่ดังกล่าวในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตนเอง ตลอดจนใช้เวลาเพื่อสุนทรีย์ภาพ

องค์ประกอบและบทบาทของคาเฟ่ Such A Small World แสดงให้เห็นอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก ที่ถูกถ่ายทอดผ่านคนชนชั้นกลางในสังคมเมือง สอดคล้องกับทฤษฎีอำนาจนำ หมายถึง การรักษาสถานภาพการครอบงำกลุ่มอื่น ๆ จากคนบางกลุ่มหรือชนชั้นบางชนชั้น เนื่องจากแสดงตัวตนว่า เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถสูงสุดในสังคม ในแง่การตอบสนองผลประโยชน์ และความต้องการของทุกชนชั้น อีกทั้ง เป็นกระบวนการที่ชนชั้นนำใช้ชี้นำมวลชน (Storey, 1993 อ้างถึงใน ชนิดา ชิตบัณทิติย์, 2550) โดยชนชั้นนำไม่เพียงใช้อำนาจในการโน้มน้าวอย่างเปิดเผย แต่ยังสร้างความยินยอมจากชนชั้นล่าง ผ่านการควบคุมทางอุดมการณ์ กระบวนการ ทำให้อำนาจของชนชั้นนำกลายเป็นเรื่องปกติ และได้รับการยอมรับจากคนในสังคมโดยสมัครใจ เช่นเดียวกับ วัฒนธรรมประชานิยม คือวัฒนธรรมที่นิยมในหมู่ประชาชนทั่วไป และเผยแพร่สู่สังคมวงกว้าง ผ่านสื่อต่าง ๆ (สิริวุฒิ เสนาคำ และคณะ, 2549) ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือของผู้มีอำนาจ ในการเผยแพร่อุดมการณ์ แต่ยังเป็นพื้นที่ของการต่อรองของผู้ที่ด้อยอำนาจ คาเฟ่จึงทำหน้าที่เสมือนวัฒนธรรมประชานิยมที่ตอบสนองต่อประสบการณ์และอัตลักษณ์ของตนเอง

Such A Small World เป็นคาเฟ่ที่ทำหน้าที่เสมือนบ้านหลังที่สาม ซึ่งให้ความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเอง และเปิดพื้นที่สำหรับการพบเจอ พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่สะท้อนรสนิยมและสถานะทางสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นกลาง ที่ใช้การถ่ายภาพในคาเฟ่เพื่อสร้างตัวตนบนสื่อสังคม คาเฟ่จึงไม่ได้เป็นเพียงที่นั่งพัก แต่เป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีความหมายแฝงในเชิงวัฒนธรรมและชนชั้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา ชิตบัณฑิตย์. (2550). *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การสถาปนาพระราชอำนาจนำ*
ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
เชียงใหม่ฉันจะดูแลเธอ. (2564). *ร้านกาแฟ พื้นที่สำคัญในชีวิตคนเมือง*. <https://chiangmaiwe care.com/ร้านกาแฟ-พื้นที่สำคัญใน/บ้านและสวน>. (2566). *พูดคุยกับสองพี่น้องศรีรัญจาก อาคารชัยพัฒนาสินธุ์ The Corner House*.
<https://room.baanlaesuan.com/321766/people/interview/the-corner-house-2>
ประภัสสร ทองยินดี และ กริธา ไชแสง. (2559). *ความคิดหลังตะวันตก (Post western)*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 6(1), 395–398.
มูลนิธิโครงการสารานุกรมสำหรับเยาวชน. (ม.ป.ป.). *ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมกับชาติตะวันตก*.
<https://saranukromthai.or.th/oldchild/1644>
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีสี Theory of colors [PowerPoint slides]*.
http://courseware.npru.ac.th/admin/files/20191122162028_768e9ad9037d477fad00ee9270d4ede9.pdf
ฐิรุฒธิ เสนาคำ, นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ, นันทวัฒน์ ฉัตรอุทัย, ชาญวิทย์ ตีระประเสริฐ, วรัชญ์ วานิชวัฒนากุล,
และ วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ. (2549). *เหลี่ยมหน้าแลหลัง วัฒนธรรมป๊อป*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีเมียม
ดิ่ง เฮ้าส์.
<https://db.sac.or.th/siamrarebooks/api/public/pdf/?file=https://db.sac.or.th/siamrarebooks/storage/documents/1380/SRB-1372.pdf>
ศุภตานนท์ ขอบประดิษฐ์ และ จิรัชญาภา พิจักขณารินทร์. (2567). *สัญลักษณ์และอัตลักษณ์ของฌอง โบตริยาร์ด Symbolism and Identity of Jean Baudrillard*. *วารสารศรีสุพรรณภูมิปริทรรศน์*, 2(3), 41-43.

- สุทธิณี พรหมทอง. (2561). ความหมายของคาเฟ่ในสังคมไทยร่วมสมัย. *วารสารวิชาการสังคม และวัฒนธรรม*, 10(2), 45–60.
- Bangkok Design Week. (2567). *Such a Small World Co-Playing Cafe* พื้นที่เล่นของผู้ใหญ่.
<https://www.bangkokdesignweek.com/bkkdw2024/content/94952>
- Capital. (2568). 'คาเฟ่ปารีส' ต้นทางคาเฟ่ร่วมสมัย พื้นที่กิน ดื่ม คิด ผัน และเปลี่ยนเมือง. *ไลฟ์สไตล์*.
<https://today.line.me/th/v3/article/PGQWB98>
- Chic Republic. (ม.ป.ป.). *สีเอิร์ธโทนคืออะไร และงานเฟอร์นิเจอร์ชิ้นใดแมทช์กับสีโทนนี้ที่สุด*.
<https://www.chicrepublicthai.com/ideas/สีเอิร์ธโทนคืออะไร%20และงานเฟอร์นิเจอร์ชิ้นใดแมทช์กับสีโทนนี้ที่สุด>
- Hanky House. (2567). *Third Place พื้นที่ที่ 3 คืออะไร? ทำไมทุกคนควรหาให้เจอ*.
<https://www.hankyhouse.com/blog/third-place-พื้นที่ที่-3-คืออะไร-ทำไมทุกคนควรหาให้เจอ/154>
- Happening BKK. (2566). *คาเฟ่ที่สะท้อนวัฒนธรรมคนรุ่นใหม่*. <https://happeningbkk.com/post/10185>
- Häfele Thailand. (ม.ป.ป.). *ไอเดียแต่งบ้านสไตล์เรโทร*. <https://www.hafelethailand.com/design-inspiration/decorate-retro-style>
- KTC. (2568). *10 ร้าน specialty coffee บรรยายกาศดี*.
<https://www.ktc.co.th/article/dining/cafe/specialty-coffee>
- Localry. (2564, 16 มีนาคม). *รู้จักที่มาและเบื้องหลังช็อกกาแล่ฟแก้วโปรด [เพจเฟซบุ๊ก]*. Facebook.
<https://www.facebook.com/share/p/1G225FWbuP/>
- MQDC. (ม.ป.ป.). *Vibal opens Such a Small World Co-Playing Cafe*.
<https://mqdc.com/news/491-vibal-opens-such-a-small-world-co-playing-cafe>
- PpsFoam. (2565). *ย้อนวันวานไปกับ "Photo Booth" ตู้ถ่ายรูปสุดฮิต อัปเดตล่าสุด 2022มีที่ไหนบ้าง*.
ไทยรัฐ ออนไลน์. https://www.thairath.co.th/news/society/2502402#google_vignette
- REDWOOD COFF. (ม.ป.ป.). *ร้านกาแฟยุคใหม่ มากกว่ากาแฟคือประสบการณ์*.
<https://redwoodcoff.com/modern-coffee-shops-beyond-coffee-its-about-the-experience>
- TCDC. (ม.ป.ป.). *เกี่ยวกับเรา*. <https://www.tcdc.or.th/th/about-main>
- The Potential. (2564). *Board Game (บอร์ดเกม) กิจกรรมสุดอินเทรนด์ เปิดโลกการเรียนรู้*. pptvhd36.
<https://www.pptvhd36.com/news/สังคม/143363>

TOA Group. (ม.ป.ป.). สีวินเทจคืออะไร? ต้องแต่งบ้านอย่างไร ให้เข้ากับสไตล์วินเทจ.

<https://www.toagroup.com/th/blogs/toa-home-idea-painting/293/vintage-house-paint-colors>